

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είναι πολύ ατέροιαστο πράγμα για κάποιον να θέλει να ζήσει απλά και αθόρυβα στη πεπερασμένη αυτή ζωή και αφ' ετέρου να καθήσει και να περάσει σε μιά κόλλα χαρτί τις εμπειρίες, από τη βιωτή του.

<<Λάθρα βιών>> έλεγαν οι άγιοι πατέρες μας, ζήσε χωρίς κανείς να μη σε γνωρίζει, αρκεί πού μᾶς γνωρίζει ο Κύριος.

Η βασιλίδα τῶν ἀρετῶν, ἡ ταπείνωση πρέπει να είναι ὁ κύριος στόχος για να μπορέσει να πραγματοποιηθεί κάθε ἄλλη ἀρετή.

Ἐχοντας αὐτά στό νοῦ, μου ἦταν αδύνατο να φαντασθῶ ὅτι θά μπορούσα να καταγράψω τά σχετικά με τήν ἐφήμερη αὐτή ζωή μου.

Ὅμως να πού ἄλλη μιά φορά στή ζωή μου δέν γίνεται ἡ ἐπιθυμία μου, ἀλλά κατά τό θέλημα τοῦ Κυρίου.

Ὁ σεβαστός μου Γέροντας (*1) με παρότρυνε και μπροστά στο δισταγμό μου, με πρόσταξε να καταγράψω τά πιό σημαντικά γεγονότα πού συνέβησαν στή ζωή μου.

Ἔτσι κάνοντας ὑπακοή, καί παρά τίς δυσκολίες ἀπό τό πέρασμα τοῦ χρόνου θά προσπαθῆσω να φέρω στή μνήμη μου ὅ,τι μπορέσω να θυμᾶμαι, ἀλλά καί μέ τή παράκλησή, ὅλα αὐτά πού θά ἀναφέρω να γίνουν γνωστά μετά τήν ἐπιθυμητή μετάβασή μου στό Κύριο.

ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Πατρίδα μου είναι η Περιθιώτισσα Δωρίδος του Νομού Φωκίδος, ένα χωριό κοντά στην Άμφισσα και το Λιδωρίκι.

Γεννήθηκα το έτος 1922 κατά το μήνα Μάρτιο από τους γονείς μου Παναγιώτη Κανναβό και τη μητέρα μου Δήμητρα, το γένος Μπεζαΐτη. Έκαναν τέσσερα παιδιά, το Χαράλαμπο, το Κωνσταντίνο, τη Γεωργία (μετέπειτα μοναχή Νεκταρία στην Αίγινα) και μένα. Η Μητέρα μου κοιμήθηκε γρήγορα από κρυολόγημα.

Έλαβα τις βασικές γραμματικές γνώσεις του Δημοτικού στο σχολείο του χωριού έως την έκτη τάξη.

Ήταν πολύ δύσκολη η διαβίωση στο χωριό, σε περίοδο μάλιστα πείνας. Έτσι έφυγε και ο πατέρας μου ο οποίος είχε ζήσει στην Αμερική και δεν άντεξε στη κατάσταση του χωριού.

Από κάποια γνωριμία του μεγάλου αδελφού μου Χαραλάμπη, δέχθηκα πρόσκληση και πήγα στη Λαμία να πιάσω δουλειά σε ένα εστιατόριο ως βοηθός. Έκανα όλα τα θελήματα, μέχρι και να ψωνίζω από το περίπτερο.

Εκεί λοιπόν που με έστειλαν να ψωνίζω, γνωρίστηκα με το περιπτερά το μακαριστό κύριο Σταμάτη Πανούτσο (*2). Αυτός με αγάπησε και μου έδωσε βιβλιαράκια να διαβάζω. Είναι εκείνος που με οδήγησε στο Χριστό. Με έστειλε σε ένα πνευματικό, το πατέρα Γεώργιο της Αγίας Παρασκευής, στη Λαμία.

Ήταν η πρώτη μου φορά που εξομολογήθηκα και θυμάμαι πόση μεγάλη ήταν η χαρά μου. Έτσι η Λαμία ήταν η <<Δαμασκός>> μου. Ο πόθος μου ήταν μεγάλος για να γνωρίσω πιά πολλά για το Χριστό.

Κάποια φορά ο κύριος Σταμάτης μου έδωσε ένα βιβλιαράκι με τη βιογραφία, το συναξάρι του αγίου Αλεξίου, του ανθρώπου του Θεού. Το διάβασα και συγκινήθηκα τόσο πολύ, που επεθύμησα να μιμηθώ τη ζωή του.

Εντελώς τυχαία βρήκα από μια εφημερίδα ένα χάρτη με το Μοναστήρι της Παναγίας της Προυσιώτισσας.

Έτσι απροειδοποίητα έφυγα από το εστιατόριο, πήρα το χάρτη και άρχισα τη πορεία μου προς το Μοναστήρι στο Προυσσό. Προηγουμένως είχα εξομολογηθεί και πήρα μαζί μου ένα μικρό σακουλάκι με λίγα βιβλιαράκια μέσα και λίγο αντίδωρο, όπως έκανε ο άγιος Αλέξιος.

Όταν νύχτωνε, σταμάταγα στην άκρη του δρόμου και και προσπαθούσα να βρω κάπου να κοιμηθώ. Το πρωί συνέχιζα την οδοιπορία. Όταν έφθασα στο Καρπενήσι είχε πολύ χιόνι και μπήκα σε μια καλύβα με άχυρα και κοιμήθηκα. Την επόμενη μέρα συνέχισα την πορεία μου προς τη Μονή στο Προυσσό. Ο δρόμος τότε ήταν πολύ δύσκολος και με κόπο έφθασα στο Μοναστήρι.

Εκεί οι πατέρες της Μονής με δέχθηκαν με χαρά με φιλοξένησαν και θέλησαν να με σπουδάσουν. Όμως τα αδέρφια μου με αναζητούσαν επίμονα μέχρι που τηλεφώνησαν και στο Μοναστήρι. Γι' αυτό οι πατέρες δεν θεώρησαν σωστό να με κρατήσουν και με συμβούλευσαν λόγω της νεαρής ηλικίας μου, να επιστρέψω.

Όταν ξαναγύρισα στη Λαμία, πήγα στη δουλειά μου όπου με δέχθηκαν με εγκαρδιότητα χωρίς να με ενοχλήσουν. Με εκτιμούσαν και με κρατούσαν στο σπίτι τους σαν δικό τους άνθρωπο. Με άφηναν να εκκλησιάζομαι και να επισκέπτομαι την αίθουσα της ΧΕΕΝ Λαμίας. Μάλιστα όταν τα αδέρφια μου με καλέσανε να πάω στην Αθήνα, αυτοί δεν ήθελαν να φύγω.

Τελικά μετά από δύο χρόνια περίπου, έφυγα με την επιμονή του μεγάλου μου αδελφού Χαράλαμπου από τη Λαμία και πήγα στην Αθήνα. Εκεί ανεζήτησα εργασία και βρήκα αρχικά ως βοηθός σε ένα μαγαζί που είχε διάφορα δέρματα για βάψιμο, κοντά στη Μητρόπολη.

Κατόπιν εργάσθηκα σε εργαστήριο με δερμάτινες τσάντες στη περιοχή Ψυρή, στο κέντρο της Αθήνας σε κάποιον εξαίρετο κύριο Ηλία Γκέτση, ο οποίος αργότερα έγινε μοναχός στο Άγιο Όρος στη Ι. Μονή Σιμωνόπετρας με το όνομα Μακάριος, όπου και κοιμήθηκε.

ΝΕΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Τα νεανικά μου χρόνια με βρήκαν να εργάζομαι στην Αθήνα κάπου στη Πλάκα σε εργαστήριο με δερμάτινα είδη, του Παναγιώτη Οικονόμου, όπου εκεί μου προσέφεραν και τον ύπνο.

Εδώ γνώρισα φίλους και ανεζήτησα πνευματικό οδηγό. Βρήκα το πατέρα Αθανάσιο που ανήκε στην αδελφότητα της <<Ζωής>>. Γνωρίστηκα με νέους της ίδιας ηλικίας (*3 και όχι μόνο) και με τέσσερις από αυτούς γίναμε φίλοι και πήγαμε να νοικιάσουμε μία οικία να μένουμε μαζί.

Με την εκλεκτή παρέα μου, οδηγούμενοι από το πνευματικό μας περάσαμε ευχάριστα νεανικά χρόνια. Δουλεύαμε χώρια, αλλά κάναμε μαζί προσευχή, πηγαίναμε μαζί στην εκκλησία και μελετούσαμε πνευματικά βιβλία. Παρακολουθούσαμε θρησκευτικούς κύκλους και πηγαίναμε στις εκδηλώσεις της ΧΕΕΝ.

Επίσης πηγαίναμε στο κατηχητικό και βοηθούσαμε στη τάξη και την καλή λειτουργία.

Συνήθως τις Κυριακές επισκεπτόμεθα νοσοκομεία για να βοηθήσουμε συνανθρώπους μας, ειδικά αυτούς που δεν είχαν κανένα συγγενή για βοήθεια.

Είχαμε πολύ καλή συνεργασία σε βαθμό που θεωρούσαν τη παρέα μας πρότυπο στην ΧΕΕΝ.

Πολύ τακτικά πήγαινα στη Πάρνηθα ψηλά στο βουνό και κοιμόμουν εκεί τα βράδια, αλλά και κάποιες άλλες φορές στη Πεντέλη. Εκεί έκανα και τις διακοπές μου τα καλοκαίρια. Μου άρεσε η μόνωση με προσευχή και μελέτη κάνοντας και τις σχετικές ακολουθίες, είτε στο βουνό, είτε στο κοντινό εξωκλήσι. Η μόνωση με θερμή προσευχή και άσκηση προς φωτισμό και κάθαρση είναι απαραίτητη κατά τους πολύφωτους πατέρες της Εκκλησίας μας. Μάλιστα όλοι οι πατέρες, προτού αναλάβουν ποιμαντικά καθήκοντα με μελέτη, προσευχή και δάκρυα προετοιμάστηκαν κατάλληλα και έλαβαν τη Θεία Χάρη έχοντας πραγματική πρόοδο και επιτυχία στο έργο τους.

ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

Ήρθε όμως η ώρα να εκπληρώσω τις στρατιωτικές μου υποχρεώσεις. Κατετάγην στο στρατό και υπηρέτησα για τρία περίπου χρόνια. Στην αρχή δυσκολεύτηκα ως προς την εκπλήρωση των θρησκευτικών μου καθηκόντων, αλλά σιγά σιγά όλα τακτοποιήθηκαν.

Πάλι βρήκα εδώ μια καλή παρέα με κοινά ιδανικά. Συγκέντρωνα στρατιώτες σε μεγάλα βαριά οχήματα τα <<Ματαντόρ>> στο πυροβολικό, όπου μελετούσαμε τη Γραφή και τραγουδούσαμε χριστιανικά τραγούδια.

Το μεγαλύτερο διάστημα της στρατεύσεώς μου το πέρασα σε καιρό του πολέμου. Ο Θεός λόγος μας έδινε δύναμη και είχαμε υψηλό ηθικό και θάρρος. Κάποτε ενώ μελετούσαμε τη Γραφή, πέρασε ένας λοχαγός και ρώτησε τι γίνεται εδώ; Τον χαιρετήσαμε καθώς συνηθίζεται και του εξηγήσαμε. Τότε είπε στον υπολοχαγό: <<Έχουμε το 50 μετά Χριστό;>> Και έλαβε την απάντηση: <<Αυτός είναι ο Κανναβός.>> Το ίδιο κάναμε και όταν πέρασε ο Σωματάρχης. Πάντως με παρακολουθούσαν να δουν τι άνθρωπος ήμουν και στο τέλος όταν έφυγα από τη μονάδα με επαίνεσαν για όλη τη στρατιωτική μου σταδιοδρομία.

Πέρασα και πάρα πολλές δύσκολες στιγμές, αλλά με τη χάρη του Θεού όλα πήγαν καλά. Μάλιστα αρκετές φορές γλίτωσα από βέβαιο θάνατο. Χαρακτηριστικά, κάποια φορά στη περίοδο του πολέμου που ήμασταν όλοι κρυμμένοι σε ένα <<αμπρί>>, (σαν σπηλιά) στο βουνό, προαισθάνθηκα με τη χάρη του Θεού κάτι και άρπαξα με το ζόρι τους στρατιώτες και βγήκαμε όλοι έξω μαζί σε απόσταση 15 μέτρων. Αμέσως μετά έπεσαν όλμοι σε εκείνο το σημείο που διαλύσανε τα πάντα και καταστρώπησανε τον ασύρματό μου. Παρά τους τόσους μεγάλους κινδύνους, τελείωσα σώος την υποχρέωση μου για τη πατρίδα, με τη χάρη του Θεού φυσικά. Δόξα τω Τριαδικώ Θεώ.

ΕΓΓΑΜΟΣ ΒΙΟΣ

Μετά το στρατό επέστρεψα στα ίδια, και σε ώριμη ηλικία πλέον πήγα και ερώτησα το πνευματικό μου, πατέρα Αθανάσιο, ποία ζωή να ακολουθήσω, την έγγαμη ή την άγαμο; Και εκείνος μου πρότεινε τον έγγαμο βίο.

Έτσι προσευχόμενοι στο Κύριο να με φωτίσει πιο πρόσωπο θα ήταν κατάλληλο να βρω ως σύντροφο της ζωής μου για να δημιουργήσω οικογένεια.

Είχα μια <<πληροφορία>> και έκανα πρόταση γάμου στην οικογένεια του Οικονόμου για τη κόρη τους Ιφιγένεια. Εκείνοι συμφώνησαν και η Ιφιγένεια επίσης δέχθηκε να ενώσουμε τη ζωή μας. Όταν ρώτησα και το πνευματικό μου, εκείνος συμφώνησε μετά χαράς.

Ο γάμος μας τελέσθηκε στις 8 Οκτωβρίου το 1950 στην Παναγία Φανερωμένη στο Χολαργό.

Δημιούργησα με τη χάρη του Θεού μία πολυμελή οικογένεια, την οποία προσπάθησα και ανέθρεψα με πίστη και εμπιστοσύνη στη Θεία Πρόνοια.

Είχαμε πρόγραμμα με καθημερινή κοινή προσευχή, πρωί και βράδυ και μελέτη. Ξύπναγα πολύ πρωί για να προσευχηθώ και να μελετήσω είτε τις Ιερές Γραφές, είτε άλλα βιβλία κοινωνικά, που θα με βοηθούσαν στο τρόπο αντιμετώπισεως του χαρακτήρα κάθε παιδιού, (*4) γιατί δεν είχε φυσικά κάθε παιδί την ίδια συμπεριφορά.

Στο σπίτι μας ήταν και το εργαστήριο κατασκευής δερματίνων τσαντών για τον επιούσιο, σε ειδικό δωμάτιο. Η εργασία πήγαινε καλά, είχα και βοηθούς, αλλά βοηθούσαν και τα παιδιά. Εφοδίαζα μεγάλα καταστήματα της εποχής, όπως το Λαμπρόπουλο, το Κλαουδάτο και τον Δραγώνα. Υπήρχαν διαστήματα με πολλή εργασία, αλλά και περιοδοί χωρίς δουλειά, ανάλογα την εποχή.

Για να μεγαλώσεις πολλά παιδιά δεν αρκεί τόσο ο προσωπικός κόπος, όσο η βοήθεια από το Θεό. Με πίστη στο Θεό, με συνεργασία του πνευματικού και

συμμετοχή στα Θεία μυστήρια, έρχεται και βοηθά η Θεία Χάρη.

Μου έλεγε ο τότε πνευματικός μου, θα δεις μεγάλα θαύματα στη ζωή σου και πράγματι έτσι έγινε. Παντού έβλεπα τη Θεία παρέμβαση στα δύσκολα προβλήματα που πάντα υπάρχουν και πολλές φορές είναι απρόβλεπτα.

Κάποτε είχα να εξοφλήσω ένα γραμμάτιο, αλλά η περίοδος να δώσω εμπόρευμα για να έχω τα χρήματα, δεν ήταν καθόλου καλή. Σημειωτέον ότι είχα λαμβάνειν χρήματα από κάποιους κακοπληρωτές πελάτες, αλλά ποτέ κανενός δεν <<διαμαρτύρησα>> το γραμμάτιο, ακόμα και όταν βρισκόμουν σε δύσκολη θέση. Έτσι προσέφυγα στη Θεία Πρόνοια.

Έβαλα τότε όλη την οικογένεια να προσευχηθεί για να παρακαλέσουν το Κύριο να βρεθούν τα χρήματα και να μη διαμαρτυρηθούν τα γραμμάτια.

Στη συνέχεια προσπάθησα σε πολλά μαγαζιά να δώσω εμπόρευμα, αλλά εις μάτην, γιατί δεν ήταν κατάλληλη περίοδος. Πριν όμως καταλήξω στη Τράπεζα, στα σκαλιά της, βρέθηκε κάποιος που με ρώτησε αν πουλάω το εμπόρευμα. Πρώτη φορά τον έβλεπα και με ευχαρίστηση, το έδωσα. Με τα χρήματα αυτά εξόφλησα το χρέος μου. Κάποιος Γέροντας, αργότερα όταν του ανέφερα αυτό το περιστατικό μου είπε ότι ήταν Άγγελος και όχι άνθρωπος. (π. Επιφάν Θεοδωρόπουλος) Δεν θυμάμαι ούτε άλλη φορά να διαμαρτυρήθηκε κάποιο γραμμάτιο με τη χάρη του Θεού.

Επιστρέφοντας λοιπόν στο σπίτι, έφερα τα ευχάριστα νέα, χάρηκε όλη η οικογένεια και όλοι μαζί δοξάσαμε και ευχαριστήσαμε το Κύριο, γιατί άκουσε τις προσευχές μας και έλυσε το πρόβλημά μας, τόσο απροσδόκητα μάλιστα.

Έτσι παντού βλέπαμε ολοφάνερα τη Θεία Πρόνοια και καταφέραμε να μεγαλώσουμε και να σπουδάσουμε τα παιδιά μας.

Τις Κυριακές πάντα όλοι μαζί πηγαίναμε εκκλησία, στη συνέχεια τα παιδιά στο κατηχητικό και οπωσδήποτε το μεσημέρι έπρεπε όλοι να είμαστε παρόντες στο Κυριακάτικο γεύμα. Υπήρχε και η καλή συνήθεια να μένει στο τραπέζι και

ένα πιάτο για το Χριστό. Αν δεν είχαμε φιλοξενούμενο πρόσωπο, στο τέλος το μοιραζόμεθα.

Η ανατροφή των παιδιών επίσης χρειαζόταν ειδική φροντίδα. Κάθε παιδί έχει και διαφορετικό χαρακτήρα.

Θυμάμαι κάποια φορά ένα περιστατικό, όπου σαν παιδιά με είχαν στενοχωρήσει και δεν ήθελαν να με ακούσουν.

Μετά από πολλή προσευχή, τα φώναξα και τους ρώτησα τι παρατηρούν στο πάγκο του εργαστηρίου που είχε πάνω ένα μεγάλο χαρτόνι. Εκείνα άρχισαν τις υποθέσεις τους λοιπόν. Άλλος έβλεπε νερά, άλλος σταγόνες από πετρέλαιο ή οινόπνευμα. Όταν όμως τους είπα ότι ήταν τα δάκρυά μου γιατί με στενοχώρησαν με τη συμπεριφορά τους, έμειναν άφωνοι, τους έκανε μεγάλη εντύπωση αυτό που αντίκρισαν, και είδα τελεία αλλαγή στη συμπεριφορά τους.

Μεγάλη βέβαια ήταν η προσφορά της συζύγου μου, που όχι μόνον βοηθούσε στη καθαριότητα του σπιτιού, στο μαγείρεμα, αλλά και στην εργασία στο μαγαζί.

Γι' αυτό δοξάζω πολύ το Κύριο, που μου έδωσε μία τόσο εργατική και φιλότιμη σύντροφο, γιατί διαφορετικά δεν μπορείς να τα βγάλεις πέρα. Ειδικά σε μια πολύτεκνη οικογένεια, η μητέρα είναι το παν στην ανατροφή των παιδιών. Και μας έδωσε ο Θεός ευλογία με δέκα παιδιά και περισσότερα από τριάντα εγγόνια.

Και τελειώνω με άλλο ένα μεγάλο γεγονός από τη συνεχή Θεία Παρουσία στη ζωή μας. Ένα από τα παιδιά μας σε ηλικία 5 μηνών αρρώστησε βαριά. Το πήγαμε στον Ευαγγελισμό, αλλά έγινε λάθος διάγνωση και μας έδωσαν λάθος θεραπεία, με συνέπεια να μελανιάσει και να είναι έτοιμο να πεθάνει. Οι γιαγιάδες άρχισαν να κλαίνε και φοβούμενες μήπως μείνει στα χέρια τους, μου το έδωσαν εμένα. Αμέσως πήρα το παιδί και πήγα στην εκκλησία, ο Ιερέας διέκοψε τον εσπερινό και το κοινώνησε. Στη συνέχεια πήγα στο Νοσοκομείο Παίδων, όπου οι γιατροί μου είπαν ότι δεν έχει ελπίδα σωτηρίας, γιατί το πήγαμε πολύ αργά. Τους είπα να κάνουν ότι μπορούν και τότε έφυγα.

Πράγματι ενήργησε πάλι η Θεία Πρόνοια και τελικά έγινε καλά. Και όπως είπε ο μακαριστός π. Αναστάσιος, Ιερέας τότε του Λαϊκού Νοσοκομείου, αυτό το παιδί κάποτε θα γίνει Ιερέας και πράγματι έγινε και είναι σήμερα ο Πατήρ Πέτρος.

Και έγγαμος πάντως υπήρχε η διάθεση και ο χρόνος της προσφοράς στον πλησίον.

Με νέες παρέες τώρα, κυρίως από το θρησκευτικό χώρο, πηγαίναμε σε επισκέψεις σε νοσοκομεία, σε φυλακές κάποτε, ή σε βοήθεια οποιουδήποτε είχε ανάγκη. Είτε ατομικά είτε ομαδικά.

Μερικές φορές συγκεντρωνόμεθα αρκετοί φίλοι και πηγαίναμε όλοι μαζί κάποια Κυριακή, εθελοντικά, δηλαδή χωρίς πληρωμή, και βοηθούσαμε στο κτίσιμο του σπιτιού κάποιου συνανθρώπου μας, ανάλογα με τις γνώσεις του ο καθένας, είτε ως ηλεκτρολόγος, είτε βοηθώντας να μεταφέρουμε τη λάσπη, είτε κτίζοντας κλπ.

Κάποια φορά ως λαϊκός επεσκέφθηκα το Άγιον Όρος. Έφθασα πολύ αργά στην Ιερά Μονή Ιβήρων να προσκυνήσω τη Παναγία τη Πορταΐτισσα. Μόλις πέρασα μέσα στην αυλή της εισόδου με πλησίασε ένας μοναχός και έκπληκτος με ρώτησε πως μπήκα μέσα, αφού μόλις είχε κλείσει τη πόρτα και είχε βάλει τη μεγάλη μπάρα. Μου είπε μάλιστα να προσέξω γιατί για κάτι μεγάλο με προορίζει η Παναγία.

Σε κάποια εθελοντική βοήθεια οικοδομικής φύσεως, μου συνέβηκε ένα μεγάλο ατύχημα, που κόντεψα να σκοτωθώ και να μείνω παράλυτος. Μου έπεσε μια τσιμεντόπλακα και μόλις που πρόλαβα να γλυτώσω το κεφάλι μου, αλλά τραυματίστηκε η σπονδυλική μου στήλη. Ήμουν καταματωμένος και θυμάμαι όλους να κλαίνε από πάνω μου πριν έλθουν οι πρώτες βοήθειες και αντί να με παρηγορούν, τους έδινα εγώ θάρρος.

Τελικά βοήθησε ο Κύριος και ξεπέρασα και αυτό το μεγάλο πρόβλημα, μετά όμως από αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα. Αυτό το ατύχημα είχε συνέπεια για πολλά χρόνια να διακόψω την εργασία μου, γιατί δεν έπρεπε να σκύβω, λόγω της βλάβης μου στη σπονδυλική στήλη, που ευτυχώς δεν έσπασε!

ΝΕΑ ΠΟΡΕΙΑ, ΑΠΟ ΛΑΪΚΟΣ, ΚΛΗΡΙΚΟΣ

Από μικρός, στο χωριό που γεννήθηκα πήγαινα στην εκκλησία και όταν δεν είχαμε Ιερέα πήγαινα κρυφά από τους γονείς μου, στο διπλανό χωριό. Επίσης όταν έβλεπα Ιερέα τον πλησίαζα και τον ρωτούσα πως να γίνω καλύτερος ή διάφορα άλλα θέματα πίστεως.

Αργότερα που γνώρισα την αλήθεια του Ευαγγελίου, είχα πόθο για την Ιερωσύνη και προσευχόμουν στο Κύριο να με αξιώσει να τον υπηρετήσω. Ειδικά όταν ήμουν στη Λαμία και γνώρισα βαθύτερα το Χριστό από το μακαριστό Κύριο Σταμάτη Πανούτσο, με τη συνεχή συμμετοχή στα μυστήρια και τη καθοδήγησή μου από τον πατέρα Γεώργιο.

Η επιθυμία μου για την Ιερωσύνη δυνάμωσε πιο πολύ στην Αθήνα που παρακολουθούσα τους θρησκευτικούς κύκλους και μελετούσα τη Γραφή και τους πατέρες και γνώρισα αξιόλογους πνευματικούς. Πολλοί από αυτούς που συναναστρεφόμουν, επανειλημμένως με πρότειναν για την Ιερωσύνη.

Χαρακτηριστικά ένας σεβάσμιος Γέροντας μου είπε: <<Σου ρίχνω τη μηλωτή του Ηλιού να γίνεις Ιερέας.>>

Ένας άλλος αρχιμανδρίτης και συγγραφέας με κάλεσε μετά τη Θεία Λειτουργία και αφού μου έκανε διάφορες ερωτήσεις μου είπε προστακτικά: <<Θέλεις δε θέλεις να γίνεις Ιερέας>>.

Σε κάποια θρησκευτική σύναξη είχαμε θέμα περί Ιερωσύνης. Τότε πολλοί μου συνέστησαν να γίνω Ιερέας και να το αναφέρω στον πνευματικό μου. Ο πνευματικός μου, που ήταν τότε ο πατέρας Δημήτριος Οικονόμου συμφώνησε και το πρότεινε στον γνωστό από τα νεανικά μας χρόνια και επίσκοπο τότε Δημητριάδος και Αλμυρού, πατέρα Ηλία Τσακογιάννη.

Τότε κατά τη προσφιλή μου συνήθεια, αποσύρθηκα κατά μόνας λίγο καιρό στη Πάρνηθα, έκανα τη γνωστή μου άσκηση, προσευχήθηκα και ένοιωσα τη κλήση, έλαβα "πληροφορία".

Κατόπιν με την σύμφωνο γνώμη της συζύγου και των παιδιών μου, χειροτονήθηκα Διάκονος στο Βόλο στις **4 Οκτωβρίου 1970** στον Ιερό Ναό της Μεταμορφώσεως.

Τα ιερά άμφια μου τα δώρισε ο εξαίρετος κύριος και κουμπάρος μου, Ιωάννης Πονηρός. Χειροτονήθηκα πρεσβύτερος μετά από ένα μήνα στις 8 Νοεμβρίου 1970 στον Ιερό Ναό Φανερωμένης Χολαργού, πάλι από τον τότε Μητροπολίτη Δημητριάδος Σεβασμιότατο π. Ηλία.

Στις 12 Νοεμβρίου 1970 ο μακαριστός μητροπολίτης π. Ηλίας, με διόρισε Ιερέα σε ένα χωριό της περιοχής Αλμυρού, στα Βρύναινα, μαζί με άλλες 2-3 μικρότερες ενορίες, του Αγίου Ιωάννη, στο βουνό με κάτι τσοπάνηδες και τη Κονταρόλακα.

ΚΛΗΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΣΕ "ΒΡΥΝΑΙΝΑ"

Με το που ανέλαβα υπηρεσία στη Βρύναινα κατά πρώτον άρχισα τις τακτικές Ιερές ακολουθίες. Έκανα συχνά κηρύγματα, είχα δανειστική βιβλιοθήκη και επισκεπτόμουν τα σπίτια για να γνωρίσω καλύτερα το λαό του Θεού, τα προβλήματά τους και επίσης να κάνω αγιασμό ή ευχέλαιο, χωρίς φυσικά να παίρνω χρήματα. Μάλιστα κάποια φορά που τέλεσα μυστήριο σε κάποια οικογένεια, επειδή δεν λάβαινα χρήματα, κάποιος μου έβαλε κρυφά στη τσέπη ένα χιλιάρικο και το αντιλήφθηκα όταν μπήκα στο Λεωφορείο.

Αυτό το έμαθε και ο Σεβασμιότατος και μου είπε να παίρνω τα χρήματα γιατί είχα μεγάλη οικογένεια. Όμως του είπα με τρόπο να μην ανακατεύεται στα οικονομικά. Αργότερα το κατάλαβε και το έφερε για παράδειγμα στους άλλους Ιερείς.

Μεγάλη εντύπωση μου προξένησε το γεγονός ότι κανείς δεν εξομολογείτο στο χωριό, μάλιστα ούτε οι Ιεροψάλτες. Τους ρώτησα πως πηγαίνετε και κοινωνάτε χωρίς εξομολόγηση; Δυστυχώς, υπάρχει μεγάλη άγνοια και χρειάζεται πολλή δουλειά στο τομέα αυτό.

Αφού λοιπόν τους μίλησα και τους ανέλυσα το μυστήριο, κατόπιν έφερα ένα πνευματικό στο χωριό, για εξομολόγηση. Για παραδειγματισμό, εξομολογήθηκα πρώτος εγώ και έπειτα οι υπόλοιποι. Επειδή δεν είχα άδεια εξομολόγου, αρκετοί από το ποίμνιο μου ζήτησαν να γίνω πνευματικός.

Έτσι το ανέφερα στον επίσκοπο και εκείνος συμφώνησε και μου έδωσε την άδεια του εξομολόγου.

Έκανα συχνές περιοδείες στα διπλανά χωριά για ιερές ακολουθίες, ομιλία, εξομολόγηση και ειδικά κάθε Πάσχα, έκανα Ανάσταση, εκτός από τη μεγάλη Ενορία και σε άλλες τρεις μικρότερες, σε διαφορετικές ώρες φυσικά.

Στους άνδρες έκανα θρησκευτικό κύκλο σε πρωινές ώρες και ξέχωρα στις γυναίκες το απόγευμα. Στα παιδιά έκανα κατηχητικό χωριστά για τα αγόρια και τα κορίτσια. Επίσης πηγαίναμε εκδρομές και τα μάθαινα διάφορα χριστιανικά τραγούδια.

Αν και δεν το περίμενα, ως κληρικός συνάντησα τεράστια προβλήματα στη διαποίμανση.

Το πρώτο πρόβλημα ήταν που στο χωριό υπήρχε ένας οίκος ανοχής που συγκέντρωνε κόσμο από μέσα, αλλά και από διπλανά χωριά και αυτό δυσκόλευε το πνευματικό μου έργο. Ξεκίνησα τότε κάποιες ενέργειες. Πήγα στην Αστυνομία, αλλά αδυνατούσε να βοηθήσει. Κατόπιν πήγα στην Εισαγγελία στο Βόλο που όχι μόνο δεν με βοήθησαν, αλλά επί πλέον με απείλησαν. Τέλος πήγα στον επίσκοπο της περιοχής, αλλά ούτε εκείνος μπόρεσε να με βοηθήσει.

Έτσι κατέφυγα στο Μέγα Δεσπότη να δώσει τη λύση. Θυμάμαι ότι ήταν ώρα 11 το βράδυ και μπήκα στην Αγία Τράπεζα προσευχόμενος και είπα: <<Κύριε Ιησού Χριστέ, έκανα ότι εξαρτάται από μένα και κανείς δεν με βοήθησε, σε παρακαλώ να λύσεις Εσύ το πρόβλημα>>.

Πράγματι μετά από 24 ώρες λύθηκε το πρόβλημα. Ενώ μέχρι εκείνη την ώρα κανείς δεν με βοηθούσε, τώρα βρέθηκαν άνθρωποι που την κυνήγησαν και την έδιωξαν από το χωριό. Δόξα σοι ο Θεός!

Τα καλοκαίρια έπαιρνα άδεια και πήγαινα, όπως συνήθιζα, με την οικογένειά μου στη Πάρνηθα.

Εκεί λειτουργούσα στο μετόχι της Ιεράς Μονής Πετράκη, στην Αγία Τριάδα, με Ιεροψάλτη το (Δοκ. Μοναχό) κύριο Θεόδωρο Σαρρή.

Και εκεί ήταν ευκαιρία πνευματικού έργου γιατί έρχονταν παραθεριστές να εξομολογηθούν, να μεταλάβουν και να ωφεληθούν.

Ο Σεβασμιότατος π. Ηλίας μου ανέθεσε επίσης κάποιες μέρες να εξομολογώ και στο Βόλο. Όμως έπρεπε να είμαι εγκαίρως στην ώρα του φαγητού όπου παρευρίσκετο και ο ίδιος. Κάποια φορά ήταν πολλοί οι εξομολογούμενοι, τους λυπήθηκα για να μη ταλαιπωρηθούν και έρθουν άλλη φορά και έτσι άργησα να πάω στο δείπνο.

Μόλις τελείωσα πήγα και κάθισα, αλλά ο επίσκοπος μου έκανε αυστηρή παρατήρηση και επίπληξη. Μου έδωσε δε ένα ψεύτικο μήλο και μου είπε: <<Να τι έκανες>>. Εκείνη τη στιγμή του είπα: <<Σεβασμιότατε, να μη μπορώ να λυπηθώ;>> και γελάσαμε τότε και οι δύο.

Ο Ναός στο χωριό Βρύναινα ήταν σε άθλια κατάσταση. Υπήρχε φόβος να πέσει και είπαμε με τη βοήθεια του Θεού να τον ανακαινίσουμε. Ζήτησα από τον κόσμο να κάνουμε ένα σύλλογο, ή να βοηθήσουν, αλλά δεν συμφωνούσαν.

Τότε άρχισα μόνος μου να κάνω κάποιες εργασίες στο Ναό, βρίσκοντας εργάτες από το χωριό που τους πλήρωνα με λεφτά που προέρχονταν από εράνους με κουπόνια, τα οποία πουλήθηκαν πιο πολύ στην Αθήνα. Με ενέργειές μου λάβαμε και από τη Πολιτεία περίπου 50.000 δραχμές.

Πρότεινα και έγιναν οι εργασίες με αντισεισμικό τρόπο. Στρώσαμε στο δάπεδο κολόνες δεξιά και αριστερά. Έπειτα βάλαμε κολόνες και μέσα στους τοίχους και πάνω δέσαμε τη σκεπή. Δέθηκε τόσο καλά ο Ιερός Ναός, που αργότερα στο μεγάλο σεισμό άντεξε, ενώ έπεσαν πολλά σπίτια και πολλές άλλες εκκλησίες στη γύρω περιοχή. Τότε κατεστράφη και η παλαιά Ιερά Μονή Ξενιάς.

Παρόλα αυτά εκείνη τη περίοδο δεν ήταν λίγες οι κατηγορίες και οι υπαινιγμοί σε βάρος μου. Αργότερα βέβαια όταν έφυγα, όλοι αναγνώρισαν το έργο που έγινε με τη βοήθεια του Θεού. Όταν ήρθε η ώρα να μετατεθώ, είχα εξοφλήσει όλα τα χρέη και άφησα μάλιστα στο ταμείο 30.000 δραχμές περίσσευμα.

Μόλις έμαθα τη μετάθεσή μου, για ένα μήνα έκανα καταγραφή όλων των πραγμάτων που ανήκαν στην ενορία. Έπειτα κάλεσα όλους στη πλατεία της Εκκλησίας για να αποδώσω λογαριασμό, να ελέγξουν τις καταστάσεις των έργων και να υπογράψουν ότι όλα έχουν καλώς.

Αρχικά οι περισσότεροι αρνήθηκαν, αλλά βρέθηκαν σε δύσκολη θέση, γιατί δεν είχαν δίκαιο. Όμως υπήρχαν δύο - τρεις που με υποστήριξαν. Ένας από αυτούς μάλιστα που ήταν αριστερών φρονημάτων και δεν εκκλησιάζετο τακτικά, αλλά με εκτιμούσε και έφερε τα παιδιά του στο κατηχητικό, τους είπε: <<Βρε δε ντρέπεσθε, αυτός δεν παίρνει τα δικά του λεφτά, θα παίρνει τα δικά μας;>>. Ένας άλλος τους είπε ότι θα μας πλάκωνε η σκεπή, αν δεν την έφτιαχνε ο πάτερ Σωτήριος. Τελικά από μόνοι τους εκείνη την νύχτα συσκέφθηκαν και αποφάσισαν να τα ελέγξουν. Τα είχα όλα αναλυτικά, με όλα τα δικαιολογητικά, ώστε στον έλεγχο δεν βρήκαν κανένα λάθος. Έτσι υπέγραψαν όλοι οι αρμόδιοι.

Κατόπιν τους παρέδωσα τη κατάσταση με όλα τα έργα της ανακαινίσεως του Ναού, αλλά και ό,τι εικόνες αξίας είχαν καθώς και ένα αξιόλογο Ευαγγέλιο τα οποία μάλιστα τα είχα φυλαγμένα σε ειδικό μέρος, με κλειδαριά ασφαλείας.

Λίγο πριν φύγω από το χωριό, ο πρόεδρος μου ζήτησε να γίνουν στο χώρο της Εκκλησίας γραφεία της κοινότητας! Φυσικά αρνήθηκα, με συνέπεια να με φοβερίσει.

Έκανα τότε αναφορά στον Επίσκοπο στο Βόλο και στο Δήμαρχο οι οποίοι και τον επιπλήξανε. Όμως εκείνος για ένα μήνα δεν μου μιλούσε, ενώ εγώ καθημερινά τον καλημέριζα. Στο τέλος το κατάλαβε και μου είπε: <<Εσύ πάτερ δεν δούλευες απλώς, αλλά μόχθησες για μας, εσύ είσαι σαν Δεσπότης;>>. Στο χωριό αυτό απεχώρησα με μετάθεση μετά από έξι περίπου χρόνια, αλλά σχεδόν κάθε χρόνο το επισκεπτόμουν. (*5)

Ο λόγος που μετατέθηκα ήταν για να έλθω πιο κοντά στην Αθήνα, στη πολυμελή οικογένειά μου πράγμα που συνέβηκε με τη Θεία Χάρη, ως εξής:

Σε μία επίσκεψη στην Αίγινα της πρεσβυτέρας στην κατά σάρκα αδελφή μου και μοναχή Νεκταρία στο Μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης, συνάντησε κάποιες κυρίες.

Όταν γνωριστήκανε, ρώτησαν εκείνες που υπηρετούσα και μόλις έμαθαν ότι είχα πολυμελή οικογένεια στην Αθήνα, υποσχέθηκαν ότι θα το αναφέρουν στον μακαριστό αρχιεπίσκοπο Αθηνών κύριο Σεραφείμ, στο περιβάλλον του οποίου ανήκαν για να έρθω στην Αθήνα.

Οι κυρίες αυτές κυρίως, αλλά και κάποιοι άλλοι, ενημέρωσαν τον αρχιεπίσκοπο και εκείνος μεσολάβησε να μετατεθώ και να έρθω πιο κοντά στην Αθήνα. Πρώτη μετάθεση έγινε στη Μητρόπολη Θηβών και Λεβαδίας.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΘΗΒΩΝ.

Στη Μητρόπολη Θηβών, υπηρετήσα αρχικά στα Βάγια στην ενορία του Αγίου Αθανασίου. Από εδώ μπορούσα να πηγαίνω πιο τακτικά να βλέπω την οικογένειά μου στην Αθήνα. Εδώ όμως αντιμετώπισα τεράστιο πρόβλημα στη διαποίμανση που ούτε καν το φανταζόμουν.

Συγκεκριμένα σε μια άλλη εκεί κοντά μεγάλη ενορία όταν κοιμήθηκε ο Ιερέας της, ο επίσκοπος, μου ανέθεσε να επιβλέπω και αυτή την ενορία.

Ανέφερα στον επίσκοπο ότι έχω πολλή εργασία στη δική μου ενορία και απ' ότι γνωρίζω είναι και δύσκολοι άνθρωποι εκεί, αλλά εκείνος επέμεινε.

Πήγα λοιπόν στην ενορία αυτή και τους εξήγησα ότι με έστειλε ο Μητροπολίτης. Παραδόξως τότε κάποιοι ενορίτες αντιστάθηκαν βίαια εναντίον μου με αρχηγό κάποιο Ιερέα και χωρίς λόγο μου επιτέθηκαν, με έσπρωξαν στο τέμπλο και με απείλησαν να με κτυπήσουν, αν δεν έφευγα. Έτσι αναγκάστηκα και έφυγα, κάνοντας τη σχετική αναφορά στη Μητρόπολη. Όμως δεν έγινε τίποτα και τα πράγματα

χειροτέρευαν. Μάλιστα παράνομα, έφεραν άλλους Ιερείς να εκτελούν τα μυστήρια βαπτίσεως και γάμου.

Μία φορά είχα να κάνω μια βάπτιση και μέχρι να τελειώσει το κατηχητικό που έκανα, ήλθε άλλος Ιερέας και την έκανε. Άλλη μέρα είχα συμφωνήσει με ένα Ιερέα να κάνει μια βάπτιση σε πιστούς που θα έρχονταν από την Αθήνα.

Εκείνη την ώρα του μυστηρίου είχα άλλού απασχόληση και για να με εκθέσει, εκείνος δεν ήρθε να κάνει το μυστήριο. Τότε τηλεφώνησα στη Μητρόπολη και τον ανάγκασαν να συμμορφωθεί.

Το πράγμα όμως παράγινε και σε μία άλλη περίπτωση ένας ιεροκήρυκας πήρε την άδειά μου για το γάμο και δεν με άφηνε να ιερουργήσω, οπότε έβγαλα το πετραχήλι και έφυγα. Έγινε μεγάλος σκανδαλισμός των πιστών και κάποιες κυρίες μάλιστα, τηλεφώνησαν στη Μητρόπολη. Ο Ιερέας εκείνος τότε φοβήθηκε μη βρει το μπελά του, επειδή η άδεια ήταν στο όνομά μου, και δεν άρχιζε το μυστήριο. Ο κόσμος περίμενε και τελικά έστειλαν να με βρουν. Πήγα, αλλά με όλα αυτά, τέλεσα το μυστήριο με τρία τέταρτα περίπου καθυστέρηση, ώστε όπως ήταν λογικό, ο κόσμος αγανάκτησε. Κατόπιν έκανα αναφορά στη Μητρόπολη, και προφορικά και εγγράφως, για την όλη κατάσταση, αλλά δεν λάβαινα απάντηση για ένα μήνα περίπου.

Εν τω μεταξύ στενοχωρήθηκα πάρα πολύ όλο αυτό το διάστημα, μέχρι δακρύων γι' αυτό το σκανδαλισμό των πιστών. Συμβουλευτήκα τότε το πνευματικό μου, μήπως εγώ κάπου φταίω και μου είπε ότι αλλού είναι το πρόβλημα.

Προσευχόμενος και μελετώντας τον Ιερό Χρυσόστομο έπεσα σε παρόμοιου θέματος σκανδαλισμό, παρηγορήθηκα, πήρα θάρρος, ανακουφίσθηκα και τελικά έγιναν όλα όπως τα έλεγε ο Ιερός πατήρ.

Μετά από πάροδο περίπου ενός μηνός και αφού δεν έλαβα απάντηση στις αναφορές μου, για την όλη κατάσταση, ενώ και άλλοι τον ενημέρωναν αρμοδίως, τότε αποφάσισα να δω προσωπικά το Μητροπολίτη.

Πρώτα πήγα στην Αγία Τράπεζα και προσευχήθηκα στο Κύριο να με βοηθήσει με ιδιαίτερη επίκληση στον απόστολο Παύλο και σε έναν άλλο μεγάλο Άγιο (*6). Έτσι πήρα πολλή δύναμη. Στη συνέχεια πήγα στη Μητρόπολη να βρω τον επίσκοπο.

Πράγματι εκείνος με δέχθηκε, αλλά παρά το σεβασμό που του είχα, του μίλησα σκληρά για την αλήθεια και του είπα: <<Θα σας κρίνει ο Θεός Σεβασμιότατε, ειδικά για τον σκανδαλισμό των ψυχών. Παρά την προειδοποίησή μου και τόσων άλλων προσώπων, τίποτε δεν κάνατε. Είναι διοίκηση αυτή; Παρακαλώ να μου επιτρέψετε να φύγω από εδώ>>.

Ο επίσκοπος εξεπλάγη από την αγανάκτησή μου, θορυβήθηκε, σκέφθηκε για λίγο, και κατάλαβε το πρόβλημα μου. Ζήτησε συγγνώμη αλλά αρνήθηκε κάθε σκέψη να φύγω από τη μητρόπολη. Ανέλαβε την ευθύνη για την κατάσταση, έθεσε σε αργία τον ιεροκήρυκα που αναφέραμε και υποσχέθηκε να τακτοποιήσει άμεσα όλα τα προβλήματα, τέλος με ασπάσθηκε και έφυγα.

Στη κωμόπολη Βάγια Θηβών υπηρέτησα τρία χρόνια με συνεχή κηρύγματα, κατηχητικά, ιερές ακολουθίες, εκδηλώσεις, αλλά και φέρνοντας εκλεκτούς ομιλητές από την Αθήνα. (*7) Ο κόσμος ανταποκρίθηκε στην αγάπη μου, και με στήριξε με κάθε τρόπο.

Μετά τα Βάγια ο επίσκοπος με μετάθεσε στο χωριό Αμπελοχώρι. Εδώ ευτυχώς δεν είχα προβλήματα σοβαρά, εργάσθηκα με την ήδη αποκτηθείσα εμπειρία μου και για τρία περίπου χρόνια, κατόπιν αποχαιρέτησα τη Βοιωτία.

Από τη Βοιωτία ήρθε η μετάθεσή μου για τη Νίκαια.

Σημειωτέον ότι για να γίνω Ιερέας βγήκε τότε κάποιος νόμος που επέτρεπε σε Ιερείς που δεν είχαν πλήρεις γραμματικές γνώσεις, να γίνουν. Μάλιστα όταν κάποιοι σχολίαζαν αυτό το νόμο, για (να έχουμε μόνο μορφωμένους) Ιερείς ο πνευματικός μου τότε πατέρας Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος, έλεγε στα πνευματικά του παιδιά: <<Και μόνο για τον πατέρα Σωτήριο να έγινε αυτός ο νόμος, είναι σωστός>>.

ΣΤΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΝΙΚΑΙΑΣ

Εδώ λειτουργούσα στο εκκλησάκι του Αγίου Παντελεήμονος που ανήκε στο Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο της Νίκαιας.

Η ιδιαιτερότητα στο χώρο αυτό είναι ότι ο κόσμος στην αρρώστια του έρχεται πιο κοντά στο Θεό.

Και ως μεγάλο νοσοκομείο που είναι θέλει να είσαι σε συνεχή ετοιμότητα, να τρέχεις να εξομολογείς και να κοινωνείς τους ασθενείς.

Υπηρέτησα για δύο περίπου χρόνια με άριστες αναμνήσεις.

Ο τότε Μητροπολίτης Νικαίας κ. Γεώργιος Παυλίδης, με είχε σε εκτίμηση και στενοχωρήθηκε όταν δόθηκε εντολή από τον μακαριστό αρχιεπίσκοπο Αθηνών κ. Σεραφείμ να μετατεθώ στην Αθήνα.

ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ ΣΤΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟ

Στην Αθήνα ήρθα 27 Οκτωβρίου 1987 με διορισμό στον Άγιο Γεώργιο Ζωγράφου. Στις 4 Νοεμβρίου μου ήρθε απόσπαση στο Θεραπευτήριο <<Ευαγγελισμός>> στην ομώνυμη εκκλησία. Εδώ θα μείνω πλέον μέχρι τη συνταξιοδότησή μου. Το νοσοκομείο αυτό είναι ως γνωστόν από τα μεγαλύτερα στην Ελλάδα και είναι σαν να υπηρετείς σε ένα υπερωκεάνιο. Εδώ έδωσα όλες τις δυνάμεις μου, γιατί το μεγαλύτερο διάστημα ήμουν μόνος.

Οι δωρητές του Νοσοκομείου είχαν μεριμνήσει να έχει ο Ιερέας ένα δωμάτιο να μπορεί να προλαβαίνει τους ασθενείς ειδικά σε έκτακτες καταστάσεις. Στα νοσοκομεία τα μυστήρια δεν προγραμματίζονται.

Έπρεπε λοιπόν να ξυπνώ νωρίς, γιατί η Θεία Λειτουργία πρέπει να τελειώνει νωρίτερα ώστε να κοινωνούν οι ασθενείς πριν να πάρουν τα φάρμακά τους. Το σπίτι μου δεν ήταν κοντά και έτσι τα περισσότερα βράδια έμενα εκεί. Όμως το δωμάτιο αυτό δεν ήταν σε καλή κατάσταση.

Σε κάθε βροχή έμπαιναν νερά από τη στέγη και έβαζα νάιλον να μη βραχούν τα βιβλία και τα ρούχα μου, αλλά παρά τις διαμαρτυρίες μου, δεν το επισκεύαζαν.

Όταν δε τελευταία μου είπαν να φύγω για να το επισκευάσουν, τελικά μόλις το έφτιαξαν, το έδωσαν σε άλλους. Εάν όμως δεν μένει κανείς μέσα στο Νοσοκομείο δεν γίνεται σωστή εργασία, λόγω των επειγόντων περιστατικών.

Το έργο που πρέπει να επιτελέσει ένας Ιερέας στο Νοσοκομείο είναι πολύ μεγάλο. Ο άνθρωπος θέλει βοήθεια στην ασθένειά του και πλησιάζει πιο εύκολα στα μυστήρια.

Αν λοιπόν θέλει κάποιος να κάνει ευσυνείδητα το καθήκον του, πρέπει να κυνηγάει τη δουλειά. Όταν σου ζητούν τη Θεία Κοινωνία, πρέπει να τους πείσεις να εξομολογηθούν πρώτα, γιατί οι περισσότεροι δεν το καταλαβαίνουν. Και επειδή κάθε άνθρωπος είναι και διαφορετικός, πρέπει με μεγάλη προσοχή και προσευχή να τους πλησιάζεις.

Έχω συναντήσει ανθρώπους που δεν ήθελαν ούτε καν να ακούσουν για εξομολόγηση, αλλά όταν τους πλησιάσεις με αγάπη και υπομονή, οι πιο πολλοί μαλακώνουν. Θυμάμαι πολλούς από δαύτους που στο τέλος με καταφιλούσαν.

Αυτές είναι αξέχαστες εμπειρίες και από τις πιο όμορφες στη ζωή μου. Είναι πολύ δύσκολη και κουραστική η υπηρεσία σε Νοσοκομείο, γι' αυτό και δεν βρίσκονται εύκολα άνθρωποι να υπηρετήσουν. Πρέπει ανά πάσα στιγμή να είσαι σε επιφυλακή για επείγουσες περιπτώσεις, μήπως και προλάβεις να σώσεις κάποια ψυχή έστω και πριν την τελευταία της ώρα.

Επίσης χρειάζεται διάκριση στα τυχόν επιτίμια, διότι αν κάποιος είναι κοντά στη τελευταία του, πρέπει να κριθεί κατ' οικονομία, με πιό επιείκεια.

Ένα συγκλονιστικό γεγονός μου συνέβηκε με κάποιον που ήρθε σε απόγνωση και δεν ήταν από τους ασθενείς, αλλά από εκείνους που έρχονται από έξω, είτε για να συμμετέχουν στις Ιερές ακολουθίες, είτε για να τύχουν των θείων μυστηρίων, είτε έστω για να ανάψουν ένα κεράκι.

Αυτός λοιπόν θέλησε να τερματίσει τη ζωή του. Τον αντιλήφθηκα, τον πλησίασα και του είπα πόσο μεγάλο κακό είναι η αυτοκτονία, που ούτε να το σκέπτεται κανείς δεν πρέπει. Μετά τον συμβούλευσα και του είπα ότι έχει όλη μου τη συμπαράσταση να τον βοηθήσω παντού, και στη δουλειά και στα χρήματα και ό,τι θέλει. Αυτός συγκινήθηκε και έκλαιγε. Κατόπιν του είπα να ξαναέλθει σε μια βδομάδα.

Πράγματι ξανάλθε. Του έδειξα πάλι την αγάπη μου, για να τον βοηθήσω και αφού είχα προετοιμασθεί κατάλληλα με νηστεία, προσευχή και τη Θεία Κοινωνία, όπως πρέπει σε τέτοιες καταστάσεις - επειδή εκτίμησα ότι είχε δαιμόνιο - του διάβασα τους εξορκισμούς. Τέλος του είπα ότι αν χρειασθεί οτιδήποτε να ξανάρχεται και του έδωσα πάλι κάποια χρήματα μέχρι να τακτοποιηθεί.

Ο άνθρωπος ελευθερώθηκε, του βγήκε το δαιμόνιο, αλλά αυτό φεύγοντας από εκείνον, απειλούσε εμένα. Πιο συγκεκριμένα ερχόταν κάθε βράδυ σπίτι επί τρεις μέρες, και με φοβέριζε.

Με συμβούλευε να κρεμάσω το πετραχήλι και με απειλούσε να φύγω από τον Ευαγγελισμό για να σωθώ, διαφορετικά θα κινδύνευα και εγώ και η οικογένειά μου.

Δεν εμφανίζετο με σχήμα, αλλά ακούετο η φωνή του περίεργη και ανατριχιαστική. Μεταξύ των πολύωρων <<συμβουλών>> του αργά το βράδυ, ήταν και κάτι εκφράσεις αγανάκτησης. Έλεγε συχνά: <<Με έκαψες, μου κατέστρεψες τη φωλιά, θα κάνω ζημιά στα παιδιά σου, θα σου κάψω το σπίτι αν δεν παραιτηθείς, πέταξε το πετραχήλι, φύγε από τον Ευαγγελισμό κ.λ.π.>>. Επίσης έλεγε και άλλα πολλά σχόλια, όπως π.χ. <<κρίμα, κρίμα στο παλικάρι που το έκανες παπά>> εννοώντας το γιο μου. Τις δυο πρώτες νύκτες δεν έκανα καμία ενέργεια, γιατί κατάλαβα τι συνέβαινε και σιωπούσα. Τη τρίτη όμως κατά σειρά νύκτα βλέποντας και την πρεσβυτέρα έντρομη, πήρα το πετραχήλι και τότε αμέσως εξαφανίστηκε και πλέον άλλη φορά δεν με ενόχλησε.

Όμως ό,τι δεν κατάφερε ο πονηρός στην Αθήνα, το προσπάθησε αργότερα στο πατρικό μου σπίτι, στο χωριό.

Εκεί λοιπόν έβαλε τους χωρικούς και τους ανθρώπους του συλλόγου από την Αθήνα, καμία τριανταριά περίπου, εναντίον μου. Συγκεκριμένα όταν έγινε σεισμός στο χωριό μου στη Περιθιώτισσα Δωρίδας, χρειάστηκε να επισκευασθεί το σπίτι εκ θεμελίων. Ήρθε επιτροπή από το κράτος το έλεγε και έδινε δάνειο για να ανορθώσουμε το σπίτι.

Και ενώ λόγω της αποστάσεως είχα εμπιστευθεί σε συγγενή μου να κάνει τις σχετικές ενέργειες, αυτός τελικά έβαλε το πατρικό μου, στο δικό του όνομα. Μάλιστα συνεννοήθηκε με άλλους και με το πρόεδρο της κοινότητας και χάλασαν τη μάνδρα και πήραν το γύρω έδαφος. Ρώταγα συνεχώς για την πορεία της υποθέσεως και εκείνος με καθησύχαζε ότι <<περπατάει>>.

Όμως κάποια φορά έμαθα τι συνέβηκε, όταν ήρθε η ώρα να πάρω τα χρήματα. Του ζήτησα εξηγήσεις, αλλά η απάντηση αυτού και του προέδρου ήταν: <<αποφασίζουμε και διατάσσουμε>>. Και επί πλέον άκουσα να μου λένε ότι δεν πρέπει να κάνω εδώ το σπίτι, αλλά αλλού. Μα αυτό είναι το πατρικό μου σπίτι, είπα, σε αυτό γεννήθηκα, μεγάλωσα και θα πάω αλλού;

Οπότε αναγκάστηκα πλέον να βάλω δικηγόρο. Συνάμα προσευχόμεσταν στο Κύριο και στον Άγιο Δημήτριο, προστάτη του χωριού.

Στο μεταξύ πήγα και στο Μητροπολίτη της περιοχής και εξέθεσα το πρόβλημα, επειδή δίπλα στο σπίτι μου ήταν και ο Ναός του χωριού. Η γνώμη του επισκόπου ήταν ότι δεν θα μπορέσω έτσι που είναι τα πράγματα να το πάρω.

Τότε του είπα ότι όπως ο Χριστός δεν νικιέται, έτσι και όποιος είναι μαζί με το Χριστό, ζει τη συμμαχία, δεν νικιέται.

Οι Απόστολοι νίκησαν το κόσμο επειδή είχαν ζώσα πίστη και ζούσαν τη συμμαχία με το Χριστό. Μα πως τότε εκτελούσαν και θανάτωναν του Αποστόλους, αφού είχαν τη συμμαχία με το Χριστό; Αυτό δεν είναι ήττα τους, αλλά χάρις από το Θεό.

<<Υμίν εχαρίσθη υπέρ Χριστού όχι μόνον εις Αυτόν πιστεύειν, αλλά και υπέρ Αυτού πάσχειν>>.

Έτσι και εμείς ζώντας τη συμμαχία με το Θεό, με ζώσα πίστη, θα νικήσουμε και με τη πρεσβεία του Αγίου Δημητρίου, προστάτη του χωριού μας.

Πράγματι, όταν έγινε το δικαστήριο αναγνώρισε το δίκαιο. Τότε τους ζήτησα να ομολογήσουν ότι φταίνει διαφορετικά θα συνεχίσω το δικαστήριο μέχρι πλήρους δικαιοσύνης. Ορκίστηκαν ότι είχα δίκαιο και τους επεβλήθη χρηματική ποινή. Στο μεταξύ μέχρι να δικαιωθούμε, πέθανε ο πρόεδρος, ένας αξιωματικός και μια κυρία. Μάλιστα κάποιοι απέδωσαν το θανάτο τους σε μένα. Όμως όχι μόνο δεν ευχήθηκα τίποτε κακό, για κανένα, όσο ζούσαν, αλλά και τώρα όσο θα ζω θα τους μνημονεύω, για τη σωτηρία τους.

Τελικά κτίσαμε ένα ωραίο διώροφο σπίτι, έστω μετά από πολλές περιπέτειες και κυνηγητά.

Και τέλος, όταν με δικαστική απόφαση έπρεπε να πληρώσουν αποζημίωση περίπου οκτώ εκατομμύρια, δεν τα απαιτήσαμε, αλλά τα χαρίσαμε για να ειρηνεύσουν τα πράγματα και εφ' όσον ο σκοπός επετεύχθη.

Στο Θεραπευτήριο <<Ευαγγελισμός>> πάντως έχω τις καλύτερες αναμνήσεις μου και τις μεγαλύτερες συγκινήσεις. Και ευχαριστώ όλους όσους με βοήθησαν στο δύσκολο έργο αυτό, τους κατά καιρούς Ιεροψάλτες, τις Αδελφές και πολλούς από το ποίμνιο που συνήθως έρχονταν από πολύ μακριά.

Με τη Χάρη του Θεού πιστεύω ότι σώθηκαν πάρα πολλές ψυχές, έστω και την δωδεκάτη ώρα, και αυτό δίνει ιδιαίτερη ικανοποίηση στον Λειτουργό. Αν θέλει κανείς να έχει ήσυχη τη συνείδησή του, πρέπει να μην αρκείται απλά στο μυστήριο της Θείας Κοινωνίας που συνήθως ζητούν οι συγγενείς, αλλά να προετοιμάζει κατάλληλα τους ασθενείς και να πλησιάζει άφοβα τους ασθενείς, έστω και με Έιτζ.

Η Θεία Κοινωνία είναι Σώμα και Αίμα Χριστού και ως γνωστόν είναι το μοναδικό φάρμακο αθανασίας. Αυτό είναι που χρειάζονται πιο πολύ οι ασθενείς.

Υπηρέτησα μέχρι μεγάλης ηλικίας, αλλά λόγω υγείας αναγκάσθηκα να αποχωρήσω.

Συνταξιοδοτήθηκα το 2005, όμως όσο θα έχω ακόμα τις δυνάμεις μου, και όπου μπορώ θα βοηθώ με το τρόπο μου την Εκκλησία.

Παρακαλώ δε το έλεος του Κυρίου, όπου δεν στάθηκα στο ύψος των καθηκόντων μου, να δείξει τη μακροθυμία Του.

Επίσης ζητώ συγγνώμη αν τυχόν στενοχώρησα κανένα, άθελά μου καθώς και τις προσευχές όλων όπως τύχω την "καλή απολογία" στο φοβερό βήμα του Κυρίου.

ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ

Πατήρ Σωτήριος Κανναβός (+4/10/14)

(*σημειώσεις του γράφοντος στο "word")

- (1) Τελευταίος πνευματικός του: π. Ιωάννης Κωστώφ.
- (2) Τον μνημόνευε μέχρι τα τελευταία του χρόνια.
- (3) Όπως ο μετέπειτα επίσκοπος Δημητριάδος Ηλίας και ο π. Ευσέβιος Γιαννακάκης, στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο.
- (4) Διάβαζε κάτι τόμους του ψυχολόγου Ασπιώτη.
- (5) Και να δει το πνευματικό του τέκνο, ηγουμένη της Ι.Μ. Ξενιάς Γερόντισσα Νυμφοδώρα.
- (6) Μάλλον εννοούσε τον Ιερό Χρυσόστομο.
- (7) Όπως τον κ. Δημ. Παναγόπουλο.

<http://www.kannavos.gr/bios%20sot%20kan.html>